

**PERUSOPETUKSEEN VALMISTAVAN
OPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA**

01.01.2010 alkaen

Sisällys

1. Perusopetukseen valmistavan opetuksen perusteet	3
1.1 Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat ja laajuus	3
1.2 Opetusjärjestelyt	3
1.3 Siirtyminen valmistavasta opetuksesta perusopetukseen	4
2. Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt	4
2.1 Yleiset tavoitteet	4
2.2 Luku- ja kirjoitustaidottomat maahanmuuttajanuoret	5
2.3 Oppiaineet	5
2.3.1 Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt	5
2.3.2 Muut oppiaineet	6
3. Oppilaan henkilökohtaisen opinto-ohjelman (HOPO) laatiminen	6
4. Opiskelun yleinen tuki	7
4.1 Kodin ja koulun välinen yhteistyö	7
4.2 Yhteistyö muiden tahojen kanssa	7
4.3 Oppilashuolto	7
4.4 Oppilaanohjaus	7
4.5 Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetus	8
5. Oppilaan arviointi	8
6. Todistukset	8

1. Perusopetukseen valmistavan opetuksen perusteet

1.1 Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat ja laajuus

Perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu jokaiselle maahanmuuttajataustaiselle oppilaalle, jonka suomen kielen taito ei ole riittävä perusopetuksen ryhmässä opiskelemiseen.

Maahanmuuttajaoppilaalla tarkoitetaan sekä Suomeen muuttaneita että Suomessa syntyneitä, muuta kuin suomea äidinkielenään puhuvia oppivelvollisuusikäisiä lapsia.

Opetussuunnitelma perustuu Opetushallituksen ohjeeseen: ”Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet”.

Valmistavaa opetusta annetaan pääsääntöisesti yhden lukuvuoden ajan, mutta aika on yksilöllisesti joustava, 6-10 – vuotiaille opetusta annetaan 24 vvh ja 11–17 –vuotiaille 26 vvh. Varhaiskasvatusikäisten lasten kohdalla toteutetaan Toholammilla hyväksytyä varhaiskasvatussuunnitelmaa. Esikouluikäiset maahanmuuttajat integroidaan tarvittavin tukitoimin esikouluryhmiin (kesto 1-2 vuotta), tarvittaessa esikouluikäinen voi osallistua myös valmistavaan opetukseen tai niiden yhdistelmiin.

Valmistava opetus on vuosiluokkiin sitomatonta. Valmistavan opetuksen lähtökohtana on jokaiselle oppilaalle laadittu henkilökohtainen opinto-ohjelma (HOPO).

1.2 Opetusjärjestelyt

Valmistavan opetuksen opetusryhmän maksimikoko on 10 oppilasta. Jos ryhmä on heterogeeninen (esimerkiksi iän suhteen), pyritään ryhmään mahdollisuuksien mukaan jakamaan integroinnin avulla sopiviin ryhmiin (esimerkiksi ylä- ja alakouluryhmiin). Koulunkäyntiavustaja mahdollistaa ryhmän jakamisen pienryhmiin opettajan vastatessa opetuksen sisällöstä.

Valmistavan opetuksen aikana oppilas integroidaan lähinnä ikätasoa vastaaviin perusopetuksen ryhmiin henkilökohtaisen opinto-ohjelman (HOPO) mukaan. Etenkin valmistavan opetuksen alkuvaiheessa integrointi tapahtuu pääsääntöisesti taito- ja taideaineisiin.

Valmistavaa opetusta antavalla opettajalla tulisi olla työparina koulunkäyntiavustaja, joka oppitunnilla ohjaamisen lisäksi osallistuu yhteistyöhön kodin kanssa.

1.3 Siirtyminen valmistavasta opetuksesta perusopetukseen

Tavoitteena on, että valmistavassa opetuksessa vietetyn lukuvuoden jälkeen oppilas voisi jatkaa oman ikäryhmänsä mukaisessa perusopetuksen ryhmässä. Tällöin hänelle päivitetään henkilökohtainen opinto-ohjelma (HOPO). Tarvittaessa jatketaan suomi toisena kielenä opetusta perusopetuksen ohella.

Oppilaan siirtyminen perusopetukseen edellyttää moniammatillista yhteistyötä hänen valmiuksiensa arvioimisessa. Valmistavan luokan opettaja, vastaanottavan koulun opettajat ja erityisopettaja arvioivat siirtymisen mahdollisuuden ja oppilaan valmiuksien riittävän tason. Myös vanhempia kuullaan.

Jos oppilaalla on aiemmin todettuja oppimiseen liittyviä erityisongelmia tai niitä ilmenee valmistavan opetuksen aikana, arvioidaan viimeistään siirtymisvaiheessa erillisten tukitoimien tarve.

Siirtymävaiheen onnistumiseksi valmistavan opetuksen opettaja ja vastaanottavan koulun opettajat tekevät tiivistä yhteistyötä. Myös vanhempien tutustuttaminen suomalaiseen kouluun ja kasvatuskäytäntöihin sekä koulun opetussuunnitelmaan ja toimintamalleihin on siirtymisvaiheessa tärkeää, tarvittaessa tulkin avulla.

2. Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

2.1 Yleiset tavoitteet Valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää opetukseen osallistuvan oppilaan tasapainoista kehitystä ja kotiutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet perusopetukseen siirtymistä varten. Yhdessä suomi toisena kielenä -opetuksen kanssa oppilaan oman äidinkielen opetusta vahvistaa oppilaan monikulttuurista identiteettiä ja rakentaa pohjaa toiminnalliselle kaksikielisyydelle. Keskeisiä tavoitteita ovat oppilaan identiteetin tukeminen ja hänen tasapainoisen kehityksensä edistäminen, oppilaan perehdyttäminen suomalaisen koulun ja yhteiskunnan käytäntöihin sekä suomen kielen perusteiden ja muiden oppiaineiden avainkäsitteiden oppiminen.

Suomen kielen oppimisen ohella opetuksen pääpaino on luku- ja kirjoitustaidon oppimisessa sekä niissä perusasioissa, jotka tukevat uudessa kieliyhteisössä selviytymistä ja sosiaalisten suhteiden luomista.

Opetusmenetelmät ja työtavat tulee valita niin, että oppilas saa mahdollisuuden omaksua oppimisstrategioita, joiden avulla hän pystyy aktiivisesti hyödyntämään koulussa ja koulun ulkopuolella kohtaamaansa kielellistä ja kulttuurista ainesta.

2.2 Luku- ja kirjoitustaidottomat maahanmuuttajalapsen ja -nuoret

Vähän tai ei lainkaan koulua käyneiden maahanmuuttajalasten ja –nuorten henkilökohtaisessa opinto-ohjelmassa tavoitteet asetetaan siten, että oppilas saa omalta tasoltaan lähtevää opetusta. Luku- ja kirjoitustaidon omaksumiseen ja varmentamiseen on varattava riittävän pitkä aika, ennen kuin nuori täysipainoisesti aloittaa eri aineiden opintoja. Luku- ja kirjoitustaidon puutteesta huolimatta taito- ja taideaineita voidaan integroida.

2.3 Oppiaineet

Opetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa eikä oppimäärää. Jokaiselle oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opinto-ohjelma (HOPO). Oppilaan opetusta suunniteltaessa ja henkilökohtaista opinto-ohjelmaa laadittaessa tulee huolehtia, että oppilaan viikoittainen tuntimäärä vastaa esiopetuksen tai perusopetuksen tuntimäärää. Oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin esiopetuksen tai perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Tarvittaessa oppilaalla on oikeus saada tukiopetusta muissakin oppiaineissa kuin S2-kielissä.

2.3.1 Kielten opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Suomi toisena kielenä Suomi toisena kielenä on äidinkieli- ja kirjallisuus –oppiaineen oppimäärä, joka on tarkoitettu muille kuin suomenkielisille oppilaille. Toholammilla suomi toisena kielenä –opetusta annetaan kaikille sitä tarvitseville maahanmuuttajataustaisille oppilaille ja paluumuuttajaoppilaille. Valmistavassa luokassa S2-opetusta antaa valmistavan luokan opettaja. S2-opetusta annetaan tarvittaessa vieraskielisille oppilaille koko perusopetuksen ajan, koska uuden kielen omaksuminen kaikilla osa-alueilla kestää useita vuosia. Opetuksen tavoitteena on antaa oppilaille tarvittavat valmiudet suomen kielessä niin, että he voivat siirtyä perusopetukseen. Vaihtelevat työtavat harjaannuttavat eri kieli- ja kulttuuriryhmistä tulevia lapsia käyttämään kielen eri osa-alueita monipuolisesti. Erilaiset työmenetelmät kotouttavat lapsia suomalaiseen kulttuuriin ja totuttavat vertailemaan suomalaista kulttuuria muihin kulttuureihin.

Esi- ja perusopetuksessa suomi toisena kielenä –opetus ei valmistavalla luokalla rajoitu suomi toisena kielenä –oppiaineeseen, vaan suomen kieltä ja sanastoa opetetaan ja opitaan myös muissa oppiaineissa. S2-opetus keskittyy kehittämään yksilöllisesti kielen keskeisiä osa-alueita ja kasvattamaan sanavarastoa.

Oppilaan oma äidinkieli Oppilaille järjestetään oman äidinkielen opetusta mahdollisuuksien mukaan. Maahanmuuttajaoppilaan oman äidinkielen opettamisen tavoitteena on tukea ja edistää äidinkielen hallintaa, oman kulttuuritaustan tuntemusta ja monikulttuurisen identiteetin kehittymistä.

Opetus noudattaa soveltuvin osin Opetushallituksen suositusta maahanmuuttajien äidinkielen opetuksen perusteiksi. Valmistavan opetuksen aikana oppilaan äidinkieltä käytetään mahdollisuuksien mukaan myös apuvälineenä yksilöllisten tuki tarpeiden kartoituksessa.

Muut kielet

Oppilaan kielellisistä valmiuksista ja suomi toisena kielenä – opintojen edistymisen mukaan harkitaan, voidaanko hänen omaan henkilökohtaiseen opinto-ohjelmaansa sisällyttää vieraiden kielten opiskelua valmistavan opetuksen aikana. Vieraan kielen opetus järjestetään yhteistyössä kielten opettajien kanssa ja se noudattaa soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita.

2.3.2 Muut oppiaineet

Muiden oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita.

Opetuksen lähtökohtia ovat oppilas sekä hänen aikaisemmat opintonsa ja kulttuuritaustansa. Opetuksessa hyödynnetään oppilaan omaa tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta ja yhteiskunnasta, kielistä ja kulttuureista.

Sisältöjä suunniteltaessa on otettava huomioon kunkin oppiaineen keskeinen käsitteistö, työtavat ja välineet. Valmistavassa opetuksessa harjoitellaan erilaisia opiskelumenetelmiä. Maahanmuuttajaoppilaan ja yleisopetuksen oppilasryhmän yhteistoimintaa edistetään niin, että maahanmuuttajaoppilas jo ennen siirtymistään yleisopetukseen tutustuttaa tulevia luokkatovereitaan omaan kulttuuriinsa itselleen luontevalla tavalla.

3. Oppilaan henkilökohtaisen opinto-ohjelman (HOPO) laatiminen

Valmistavassa opetuksessa oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opinto-ohjelma (HOPO) viimeistään kolmen kuukauden kuluessa opetuksen alkamisesta. Opettaja keskustelee vanhempien ja oppilaan kanssa ja näiden keskustelujen pohjalta tekee henkilökohtaisen opinto-ohjelman yhteistyössä integroitavan luokan, erityisopettajan, koulunkäyntiavustajan ja tarvittaessa tulkin kanssa. Esiopetuksessa opinto-ohjelma käytetään lapsen esiopetuksen suunnitelmaa ja siinä kartoitetaan lapsen vahvuudet ja mahdolliset tuen tarpeet.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opinto-ohjelma sisältää:

- Oppilaan lähtötaso
- Oppilaan henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joita tarkastellaan säännöllisin väliajoin
- Opiskeltavat oppiaineet, tuntimäärät ja opetuksen sisältö
- Oppilaan opinnot omassa ryhmässä ja integrointi perusopetuksen ryhmiin
- Henkilökohtaisen ohjauksen järjestäminen ja muut mahdolliset tarvittavat tukitoimet
- Opinto-ohjelma voidaan laatia oppilaan kotouttamissuunnitelman osaksi

Valmistavan opetuksen aikana opettajat tekevät tarvittaessa moniammatillista yhteistyötä oppilaan kotoutumisen edistämiseksi. Perusopetuksen ryhmään onnistuneen integroitumisen edellytys on, että koulun eri opettajat tekevät tiivistä yhteistyötä keskenään. Oppilaan siirtymävaiheessa valmistavasta opetusryhmään vastaanottavaa koulua ja opettajaa on huolellisesti informoitava siten, että vastaanottavalla koululla on tarpeelliset tiedot tulevasta oppilaasta ja hänen mahdollisista erityistarpeistaan.

4. Opiskelun yleinen tuki

4.1 Kodin ja koulun välinen yhteistyö

Kodin ja koulun välisessä yhteistyössä otetaan huomioon perheen kulttuurista ja kokemukset lähtömaan koulujärjestelmästä. Kodin ja koulun yhteistyön lähtökohtana on molempien osapuolien kunnioitus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Yhteistyön alkaessa perehdytetään huoltajat myös koulun ja opettajan käyttämiin viestintätapoihin. Huoltajia kannustetaan osallistumaan koulun erilaisiin vanhempaintapahtumiin. Tarvittaessa kodin ja koulun välisessä yhteistyössä käytetään apuna mahdollisuuksien mukaan ammattitulkia.

Huoltajat osallistuvat henkilökohtaisen opinto-ohjelman laatimiseen ja arviointiin. Arviointikeskusteluja pidetään vähintään kerran sekä syys- että kevätlukukaudella. Silloin tarkastellaan sitä, miten oppilaan koulunkäynti on edennyt suhteessa opinto-ohjelman tavoitteisiin ja tavoitteet päivitetään.

4.2 Yhteistyö muiden tahojen kanssa

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opettaja tekee yhteistyötä alueen eri asiantuntija- ja toimijatahojen kanssa.

4.3 Oppilashuolto

Oppilashuoltoon kuuluu lapsen ja nuoren oppimisen perusedellytyksistä, fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista huolehtiminen. Valmistavassa opetuksessa olevat oppilaat kuuluvat koulun oppilashuoltopalvelujen piiriin. Valmistavassa opetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota oppilaiden ongelmien varhaiseen tunnistamiseen ja tarvittavat tukitoimet käynnistetään ajoissa tehokkaasti. Huoltajille annetaan riittävät tiedot suomalaisen koulun sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän tukitoimien saatavuudesta, menetelmistä ja käytännöistä. Tukea suunniteltaessa tehdään yhteistyötä perheelle kotouttamissuunnitelman laatijoiden kanssa.

4.4 Oppilaanohjaus

Valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirryttäessä huolehditaan siitä, että tieto oppilaan edistymisestä ja valmiuksista siirtyy tulevalle opettajalle. Oppilaalle ja hänen huoltajilleen annetaan mahdollisuus tutustua ajoissa tulevaan kouluun. Valmistavan opetuksen oppilaanohjauksessa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että oppilaalla on realistinen käsitys omista mahdollisuuksistaan jatko-

opintojen suhteen ja työelämän vaatimuksista. Huoltajille selvitetään erilaisten valintojen vaikutus heidän lastensa tulevaisuuteen suomalaisessa yhteiskunnassa. Oppilaanohjaus toteutetaan yhteistyössä koulun oppilaanohjaajan sekä muiden oppilaan kanssa työskentelevien opettajien ja työntekijöiden kanssa.

4.5 Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetus

Erityinen tuki järjestetään mahdollisuuksien mukaan maahanmuuttajaoppilaalle perusopetuksen tuen suunnitelman mukaisesti.

5. Oppilaan arviointi

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ei käytetä numeroarviointia. Arvioinnin tulee olla ohjaavaa kannustavaa sekä oppilaan itsearviointia kehittävää. Oppilas arvioidaan hänelle laaditun henkilökohtaisen opinto-ohjelman ja valmistavan opetuksen yleisten tavoitteiden suuntaisesti. Opettajan arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen havainnointiin.

Oppilas voi valmistavan opetuksen ohessa suorittaa myös perusopetuksen oppimääriä joissakin oppiaineissa. Oppilas saa tällöin erillisen todistuksen perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta. Arviointi voidaan antaa sanallisena tai numeroarviointina. Jos oppilas suorittaa jonkin perusopetuksen oppiaineen koko oppimäärän valmistavan opetuksen aikana, annetaan siitä numeroarvosana. Arviointi annetaan valmistavan opetuksen päätyttyä sen jälkeen, kun oppilas on otettu perusopetuksen oppilaaksi. Arvioinnin periaatteista, tavoitteista ja menetelmistä tulee antaa tietoa sekä oppilaalle että hänen huoltajalleen.

6. Todistukset

Perusopetukseen valmistavan opetuksen päätteeksi oppilaalle annetaan osallistumistodistus. Todistukseen merkitään opiskellut oppiaineet, niiden laajuus ja opetuksen sisältö. Todistusta soidaan täydentää kuvaamalla oppilaan edistymistä perusopetuksen oppiaineissa valmistavan opetuksen aikana. Oppilaan siirtyessä koulusta toiseen, liitetään todistuksen mukaan oppilaan oma opinto-ohjelma.

Maahanmuuttajaoppilaan polku

TAPAHTUMA	VASTUUTASO	TOIMENPIDE
Maahanmuuttajaoppilas tulee Suomeen / Toholammille Oppilaaksi ottaminen	Sivistysjohtaja	Yhteydenotto kouluun Perheen ohjaus kouluun
Perheen ja suomalaisen koulun ensimmäinen kohtaaminen	Rehtori Tulkki	Esitellään koulu ja sen toiminta Täytetään kouluuntuloilmoitus
Perheen yhteinen kouluun tutustuminen	Rehtori Valmistavan opetuksen opettaja Kotiluokan opettaja Koulunkäyntiavustaja Erytisopettaja Tulkki	Perhe saa Tervetuloa kouluun- vihkosen Vihkonen käydään yhdessä läpi Sovitaan, milloin lapsi aloittaa koulun Tutustutaan koulun tiloihin
Oppilas aloittaa valmistavassa opetuksessa	Valmistavan opetuksen opettaja Koulunkäyntiavustaja Valmistavan opetuksen opettaja Koulunkäyntiavustaja Tulkki	Vastaanotto luokassa Tutustuminen luokan muihin oppilaisiin Tiivis yhteistyö kodin ja koulun välillä: - Vanhemmat mukaan koulun arkeen - Vanhempainvartit - Vanhempainillat
Suunnitelmien tekeminen	Valmistavan opetuksen opettaja Oppilas Vanhemmat Koulunkäyntiavustaja Tulkki	Henkilökohtainen opinto-ohjelma (HOPO) laatiminen - Uskonnon opetus - Oman äidinkielen opetus
Tuen tarpeen selvittäminen	Valmistavan luokan opettaja Erytisopettaja	Opettajan havainnointi
Terveydentilan selvittäminen	Terveydenhoitaja Tulkki	Terveystarkastus
Integrointi omaan kotiluokkaan	Valmistavan luokan opettaja Muut opettajat	Oppilaan integrointi eri aineiden opintoihin (esim. taito- ja taideaineet)
Vanhempien tutustuminen	Valmistavan luokan opettaja Rehtori Tulkki	Vanhempien koulutilaisuuudet
Suunnitelmien seuranta	Valmistavan luokan opettaja Kotiluokan opettaja Koulunkäyntiavustaja Oppilas Vanhemmat Tulkki Erytisopettaja	Opinto-ohjelman arviointi ja seuranta
Oppilaan arviointi	Valmistavan opetuksen opettaja Muut opettajat	Sanallinen arviointi
Siirto perusopetukseen	Rehtori Oppilashuoltoryhmä Valmistavan opetuksen opettaja Vastaanottavan luokan opettaja Tulkki	Tulevasta luokasta sopiminen Siirtokeskustelu vanhempien kanssa Oppilaan tutustumisjakso tai -käynti Arvio tulevasta tukitoimista Opintosuunnitelman jatko ja siirto